

GIẢM NHẸ BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU TẠI CÁC NƯỚC ASEAN

ASEAN PARLIAMENTARIANS
FOR HUMAN RIGHTS

Đông Nam Á hiện đang phải đối mặt với một cuộc khủng hoảng khí hậu nghiêm trọng, đe dọa đến quyền con người của tất cả cư dân trong khu vực. Các nghị sĩ đóng vai trò quan trọng trong việc đảm bảo rằng các quốc gia có biện pháp ứng phó tương xứng với tình trạng khẩn cấp khí hậu. Tài liệu này nhằm mục đích giải thích các thông tin chính và các bước mà các nhà lập pháp ở Đông Nam Á có thể thực hiện để đảm bảo có các hành động tương xứng nhằm giảm thiểu biến đổi khí hậu (BĐKH).

GIẢM NHẸ BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU LÀ GÌ?

BĐKH đề cập đến sự gia tăng của nhiệt độ toàn cầu gây ra do việc tích tụ khí nhà kính trong khí quyển. Có hai cách để giải quyết các tác động của BĐKH: **Giảm nhẹ BĐKH** đề cập đến các hành động giúp giảm lượng tích tụ khí nhà kính. **Thích ứng với BĐKH** đề cập đến việc giảm thiểu các tác động của BĐKH đối với xã hội.

THỎA THUẬN PARIS LÀ GÌ?

Hơn 180 quốc gia đã thông qua Thỏa thuận Paris về BĐKH, có hiệu lực vào tháng 11 năm 2016. Trong đó bao gồm tất cả các quốc gia thành viên ASEAN và Đông Ti-mo. Một trong các mục tiêu của thỏa thuận là nhằm hạn chế gia tăng nhiệt độ toàn cầu ở mức: **“dưới 2°C so với thời kỳ tiền công nghiệp và theo đuổi các nỗ lực nhằm giới hạn mức gia tăng nhiệt độ ở 1.5°C so với thời kỳ tiền công nghiệp.”**

ĐÓNG GÓP DO QUỐC GIA TỰ QUYẾT ĐỊNH LÀ GÌ?

Để đạt được mục tiêu này của Thỏa thuận Paris, tất cả các quốc gia phải đệ trình lên Liên hợp quốc (LHQ) các kế hoạch hành động vì khí hậu, được gọi là “Đóng góp do quốc gia tự quyết định” (NDC), trước tháng 12 năm 2020. NDC trình bày các biện pháp mà các quốc gia dự định thực hiện nhằm giảm lượng phát thải khí nhà kính của từng nước, tương ứng với các mục tiêu của Thỏa thuận Paris. Tất cả các quốc gia ASEAN và Đông Ti-mo đều đã đệ trình NDC của nước mình. NDC được rà soát 5 năm một lần, bắt đầu từ tháng 11 năm 2021 tại COP 26 diễn ra tại Anh Quốc.

COP 26 LÀ GÌ?

Thỏa thuận Paris được ký vào năm 2015 tại Hội nghị các bên liên quan (COP) lần thứ 21 trong khuôn khổ Công ước khung của Liên hợp quốc về Biến đổi khí hậu (UNFCCC). COP được tổ chức mỗi năm một lần. COP năm sau sẽ là COP26, diễn ra tại Glasgow, Anh Quốc vào tháng 11 năm 2021 sau khi đã bị hoãn lại do đại dịch gây ra bởi vi-rút corona. Đây sẽ là kỳ COP đầu tiên rà soát lại kế hoạch hành động vì khí hậu của các quốc gia (hay NDC – Đóng góp do quốc gia tự quyết định).

NDC CỦA CÁC NƯỚC ASEAN CÓ VẤN ĐỀ GÌ?

Theo LHQ, NDC của toàn thế giới hiện đang vô cùng bất cập và không đi theo đúng lộ trình nhằm đạt được mục tiêu giới hạn mức gia tăng nhiệt độ ở “dưới 2°C” như trong Thỏa thuận Paris. Thay vào đó, thế giới đang trên đà chạm tới mức gia tăng nhiệt độ toàn cầu là 3.2°C, một viễn cảnh thảm khốc đối với người dân Đông Nam Á. NDC của tất cả các quốc gia Đông Nam Á đều được các nhà khoa học nhận định là “bất cập” trong việc đạt được Thỏa thuận Paris, trong đó NDC của In-đô-nê-xi-a và Xinh-ga-po được đánh giá là “vô cùng bất cập”.

CÁC CHÍNH PHỦ CẦN LÀM GÌ?

Trong bối cảnh các NDC trên toàn khu vực đang không đủ tham vọng cũng như viễn cảnh thảm khốc mà khu vực đang phải đối mặt, vào cuối năm 2020, trước COP26, chính phủ các quốc gia ASEAN phải đệ trình lại **các NDC đã được củng cố với các mục tiêu tham vọng hơn** và tương xứng với Thỏa thuận Paris. Đông Ti-mo, Mi-an-ma, Lào và Cam-pu-chia đều đã cam kết củng cố NDC của nước mình. Chính phủ các quốc gia ASEAN còn lại cần phải noi theo các nước này.

CÁC NGHỊ SĨ CÓ THỂ LÀM GÌ?

Đốc thúc chính phủ nước sở tại gửi NDC mới với nhiều tham vọng hơn vào tháng 12 năm 2020.

Hiện nay mới chỉ có các nước Đông Ti-mo, Mi-an-ma, Lào và Cam-pu-chia cam kết củng cố NDC của nước mình. Chính phủ các quốc gia ASEAN còn lại cần phải noi theo các nước này. Vui lòng xem khuyến nghị cụ thể với từng quốc gia ở phần sau.

Đòi hỏi chính phủ nước sở tại phải có trách nhiệm, bằng cách yêu cầu chính phủ làm rõ trước Quốc hội về chính sách liên quan đến quyết định không tăng mức tham vọng của NDC bất chấp tình hình nguy cấp.

Các tranh luận về ngân sách cũng là cơ hội tốt để thảo luận về hành động của chính phủ trong việc giảm nhẹ BĐKH.

Nâng cao nhận thức và khuyến khích đối thoại giữa cử tri và các nhà hoạch định chính sách về tầm quan trọng của việc hành động trước BĐKH, tận dụng các phương tiện truyền thông và sự kiện đại chúng.

Sử dụng các ủy ban Quốc hội. Đảm bảo rằng ủy ban mà quý vị tham gia thực hiện lồng ghép BĐKH như một mối quan tâm chính thức, làm việc với các chuyên gia khí hậu, các tổ chức xã hội dân sự cũng như các bên khác. Ở một vài quốc gia, các ủy ban được chọn có thể yêu cầu cũng như đảm nhiệm việc chất vấn về hiệu quả hoạt động của chính phủ trong việc đạt được Thỏa thuận Paris, và yêu cầu có các phản hồi chính thức.

Trau dồi thêm kiến thức về các mục tiêu của Thỏa thuận Paris cũng như các khuyến nghị khoa học nhằm giảm phát thải khí nhà kính tại quốc gia của quý vị. Xem thêm mục khuyến nghị bên dưới để biết thêm thông tin. Thảo luận với các nhà khoa học về khí hậu cũng như các bên liên quan khác, bao gồm khối xã hội dân sự tại khu vực của quý vị.

Gặp gỡ các cử tri và ghi nhận những quan ngại của họ liên quan đến khí hậu. Ví dụ như thảo luận với cử tri về các biện pháp đảm bảo sinh kế khi môi trường thay đổi. Lưu ý đến cả các nhóm không thể bỏ phiếu như trẻ em và người nhập cư. Quý vị có thể nêu lên những quan ngại này để nhấn mạnh sự cần thiết của việc gia tăng tham vọng khí hậu, cũng như đảm bảo rằng các cách tiếp cận với BĐKH đáp ứng được nhu cầu của các cử tri này.

Liên lạc với cơ quan đầu mối quốc gia cho UNFCCC của nước sở tại để tìm kiếm thêm thông tin về NDC của nước quý vị, cũng như yêu cầu được tham gia COP26 vào tháng 11 năm 2021 với tư cách thành viên phái đoàn của nước quý vị. Điều này có thể đảm bảo việc tăng cường giám sát của quốc hội đối với quá trình đàm phán và rà soát NDC.

LÀM VIỆC VỚI UNFCCC

UNFCCC
UNEP

Công ước khung của Liên hợp quốc về Biến đổi khí hậu (UNFCCC) là một hiệp ước quốc tế được thông qua vào năm 1992. Mục tiêu của công ước nhằm “ổn định và tái cấu trúc các nồng độ khí nhà kính trong khí quyển ở mức có thể ngăn ngừa được sự can thiệp nguy hiểm của con người đối với hệ thống khí hậu.” Mỗi quốc gia có một cơ quan đầu mối cho UNFCCC do chính phủ chỉ định. Nhiệm vụ của cơ quan đầu mối là làm việc với UNFCCC và phân phối thông tin ở tầm quốc gia.

Các nghị sĩ có thể tiếp cận đầu mối quốc gia cho UNFCCC của nước sở tại để tìm hiểu thêm về trạng thái NDC của nước mình, cũng như vận động để tăng cường thêm tham vọng của NDC.

CAM-PU-CHIA

Ngài Say Samal, Bộ trưởng, Bộ Môi trường (1)
Ông Mao Hak, Giám đốc, Tổng thư ký Hội đồng quốc gia về Phát triển bền vững (2)

☎ (855-23) 21-3908 / 4-27894 (1)
✉ moe-cabinet@camnet.com.kh (1)
✉ cceap@online.com.kh(2)

IN-ĐÔ-NÊ-XI-A

Ông Ruandha Agung Sugardiman, Tổng cục trưởng, Bộ Môi trường và Lâm nghiệp.

☎ (62-21) 5730 144
✉ nfpcclndonesia@gmail.com

MA-LAI-XI-A

Ông Jaya Singam Rajoo, Thứ trưởng cấp cao (1)
Ông Md Yusup Yusmazy, Trợ lý Bộ trưởng (2) Bộ Năng lượng, Khoa học, Công nghệ, Môi trường và Biến đổi khí hậu.

☎ (60-3) 8885-8690 (1)
✉ jayasingam@mestecc.gov.my (1)
☎ (60-3) 8885-8675 (2)
✉ yusmazy@mestecc.gov.my (2)

MI-AN-MA

Ông Hla Maung Thein, Tổng cục trưởng Cục Bảo vệ môi trường, Bộ Tài nguyên thiên nhiên và Bảo vệ môi trường.

☎ (95-67) 431343
✉ dg.ecd@moecaf.gov.mm
✉ hlamaungthein.env@gmail.com

PHI-LÍP-PIN

Ngài Emmanuel De Guzman, Bộ trưởng, Phó Chủ tịch Ủy ban Biến đổi khí hậu (1)
Bà Noralyn Jubaira-Baja, Trợ lý Thư ký Ủy ban Biến đổi khí hậu (2)

☎ (63-2) 735-6201 / 564-1451 to 80 (1)
✉ emmanuel.m.deguzman@gmail.com
✉ osec.ccc.ph@gmail.com (1)
✉ unio.div2@dfa.gov.ph (2)

XINH-GA-PO

Mr. Cheah Sin Liang, Điều phối viên chính cho đàm phán khí hậu, Phó Vụ trưởng, Nhóm chiến lược, Văn phòng Thủ tướng Chính phủ

☎ (65) 6354 9221, (65) 6354 9218
✉ nccs_international@pmo.gov.sg
✉ cheah_sin_liang@pmo.gov.sg

ĐÔNG TI-MO

Ông Adao Soares Barbosa, Đầu mối quốc gia cho UNFCCC, Ban Thư ký Nhà nước về Môi trường và Tái trồng rừng

☎ (670) 333-1118
✉ adaosoaresb@yahoo.com

THÁI LAN

Bà Natthanich Asvapoositkul, Vụ trưởng, Vụ Quản lý và Điều phối về Biến đổi khí hậu, Bộ Tài nguyên và Môi trường

☎ (66-2) 265 6690
✉ natthan.asv@gmail.com
✉ unfccc.thailand.focalpoint@gmail.com

KHUYẾN NGHỊ NHẪM CÙNG CỐ CÁC KẾ HOẠCH HÀNH ĐỘNG VÌ KHÍ HẬU

Bảng dưới đây tóm tắt các khuyến nghị khoa học chính cho NDC của các nước ASEAN nhằm tuân thủ mục tiêu giảm nhẹ BĐKH của Thỏa thuận Paris. Các nghị sĩ có thể đảm bảo những khuyến nghị này được chính phủ các nước lồng ghép và tiếp nhận.

IN-ĐÔ-NÊ-XI-A

Mục tiêu NDC*:

Giảm phát thải khí nhà kính có điều kiện lên đến 41% so với kịch bản thông thường (BAU) vào năm 2030.

Đánh giá NDC:

+4 độ C**
✗ Vô cùng bất cập
✓ Đề cập đến quyền con người
✗ Không cam kết nâng mức tham vọng vào năm 2020

Khuyến nghị:

- Nâng mức tham vọng của mục tiêu NDC
- Thoái vốn và dần loại bỏ điện than cho tới năm 2040
- Dần loại bỏ trợ giá nhiên liệu hóa thạch
- Đảm bảo In-đô-nê-xi-a đáp ứng được các mục tiêu về năng lượng tái tạo
- Giải quyết nạn chặt phá rừng, cháy rừng và khói mù
- Kiểm soát việc phát triển ngành dầu cò, bao gồm việc phục vụ sản xuất nhiên liệu sinh học
- Đặt ra một thời hạn mang tính pháp lý nhằm đạt mục tiêu phát thải khí nhà kính ròng bằng không
- Điều chỉnh tất cả các dòng tài chính sao cho hoàn toàn thống nhất với các mục tiêu của Thỏa thuận Paris

MA-LAI-XIA

Mục tiêu NDC*:

Giảm 45% cường độ phát thải khí nhà kính trên GDP so với năm 2005 vào năm 2030.

Đánh giá NDC:

✗ Bất cập
✗ Không đề cập đến quyền con người
✗ Không cam kết nâng mức tham vọng vào năm 2020

Khuyến nghị:

- Nâng mức tham vọng của mục tiêu NDC
- Khuyến khích phát triển giao thông công cộng
- Điều chỉnh tất cả các dòng tài chính sao cho hoàn toàn thống nhất với các mục tiêu của Thỏa thuận Paris
- Thoái vốn và dần loại bỏ điện than cho tới năm 2040
- Dần loại bỏ trợ giá nhiên liệu hóa thạch
- Kiểm soát việc phát triển ngành dầu cò, bao gồm việc phục vụ sản xuất nhiên liệu sinh học, cũng như gia tăng các tiêu chuẩn cấp chứng chỉ
- Đặt ra một thời hạn mang tính pháp lý nhằm đạt mục tiêu phát thải khí nhà kính ròng bằng không
- Cam kết bảo vệ, thúc đẩy và tôn trọng quyền con người trong các hành động vì khí hậu

PHI-LÍP-PIN

Mục tiêu NDC*:

Giảm khoảng 70% lượng phát thải so với kịch bản phát triển thông thường (BAU) vào năm 2030.

Đánh giá NDC:

+2 độ C**
✓ Đề cập đến quyền con người
✗ Chính sách không theo đúng lộ trình để đạt được mục tiêu NDC
✗ Không cam kết nâng mức tham vọng vào năm 2020

Khuyến nghị:

- Nâng mức tham vọng của mục tiêu NDC
- Đệ trình NDC mới, trong đó làm rõ kịch bản phát triển thông thường là như thế nào
- Xác định lượng phát thải trong tương lai do sử dụng đất
- Đặt ra một thời hạn mang tính pháp lý nhằm đạt mục tiêu phát thải khí nhà kính ròng bằng không
- Dần loại bỏ trợ giá nhiên liệu hóa thạch
- Điều chỉnh tất cả các dòng tài chính sao cho hoàn toàn thống nhất với các mục tiêu của Thỏa thuận Paris
- Thoái vốn và dần loại bỏ điện than cho tới năm 2040

Mục tiêu NDC*:

Giảm 36% cường độ phát thải khí nhà kính so với năm 2005 vào năm 2030, và ổn định lượng phát thải với mục tiêu đạt đỉnh phát thải vào khoảng năm 2030.

Đánh giá NDC:

+4 độ C**
✗ Vô cùng bất cập
✗ Không đề cập đến quyền con người
✗ Không cam kết nâng mức tham vọng vào năm 2020

Khuyến nghị:

- Nâng mức tham vọng của mục tiêu NDC
- Giải quyết việc phụ thuộc vào khí đốt (cơ cấu năng lượng không đa dạng có thể dẫn đến việc phụ thuộc vào nhiên liệu hóa thạch)
- Giải quyết vấn đề mức thuế các-bon khởi điểm thấp
- Đặt ra một thời hạn mang tính pháp lý nhằm đạt mục tiêu phát thải khí nhà kính ròng bằng không
- Dẫn loại bỏ trợ giá nhiên liệu hóa thạch
- Điều chỉnh tất cả các dòng tài chính sao cho hoàn toàn thống nhất với các mục tiêu của Thỏa thuận Paris
- Thoái vốn và dẫn loại bỏ điện than cho tới năm 2040 (bao gồm cả các dự án ở nước ngoài)
- Cam kết bảo vệ, thúc đẩy và tôn trọng quyền con người trong các hành động vì khí hậu

THÁI LAN**Mục tiêu NDC *:**

Giảm 25% lượng phát thải khí nhà kính so với mức dự báo theo BAU vào năm 2030.

Đánh giá NDC:

✗ Bất cập
✗ Không đề cập đến quyền con người
✗ Không cam kết nâng mức tham vọng vào năm 2020

Khuyến nghị:

- Nâng mức tham vọng của mục tiêu NDC
- Mở rộng hệ thống giao thông sạch
- Đặt ra một thời hạn mang tính pháp lý nhằm đạt mục tiêu phát thải khí nhà kính ròng bằng không
- Dẫn loại bỏ trợ giá nhiên liệu hóa thạch
- Điều chỉnh tất cả các dòng tài chính sao cho hoàn toàn thống nhất với các mục tiêu của Thỏa thuận Paris
- Thoái vốn và loại bỏ điện than cho tới năm 2040 (bao gồm cả các dự án ở nước ngoài)
- Cam kết bảo vệ, thúc đẩy và tôn trọng quyền con người trong các hành động vì khí hậu

*Đề cập đến mục tiêu phát thải có điều kiện trong Đóng góp do quốc gia tự quyết định. Không giống như mục tiêu vô điều kiện của NDC, mục tiêu có điều kiện phụ thuộc vào nguồn cung cấp tài chính phù hợp từ cộng đồng quốc tế nhằm thực hiện các hành động.

**Điều này có nghĩa rằng nếu tất cả các quốc gia đều có mức tham vọng tương đương so với lượng phát thải của mỗi nước, nhiệt độ hành tinh sẽ tăng thêm 4 độ C (hoặc 2 độ C trong trường hợp của Phi-líp-pin) vào năm 2100.

Dữ liệu dựa trên *The truth behind the climate pledges report*, *UNFCCC NDC registry*, *Climate scorecard*, *Climate Action Tracker*, *Climate Watch 2020 NDC Tracker*, *NDC Explorer*, *Climate Analytics report*, *STOTEN 650 (2) 1858-1871*, truy cập tháng 12, 2019.

THAM KHẢO THÊM THÔNG TIN TẠI:

- [Climate Action Tracker](#)
- [The Truth Behind the Climate Pledges, report](#)
- [United Nations Emissions Gap report 2019](#)
- [UNFCCC NDC registry](#)
- [Climate Watch 2020 NDC Tracker](#)

Để biết thêm thông tin hoặc tham gia hỗ trợ giải quyết các vấn đề này tại nước quý vị, vui lòng liên hệ với bà Cannelle Gueguen-Teil tại cannelle@aseanmp.org